

УДК 82-344

THE FUNCTION OF ORNITHONYMS IN “TALES OF THE PECULIAR” BY RANSOM RIGGS

ФУНКЦІЯ ОРНІТОНІМІВ У «КАЗКАХ ПРО ДИВНИХ» Р. РІГГЗА

Aleksenko V. F./ Алексенко В.Ф.

Ph.D., associate professor / к.філол.н., доцент

ORCID: 0000-0001-6886-0611

National Technical University of Ukraine “Igor Sikorsky

Kyiv Polytechnic Institute”, Kyiv, Beresteisky avenue., 37, 03056

Національний технічний університет України «Київський політехнічний

інститут імені Ігоря Сікорського», Київ, Берестейський проспект, 37, 03056

Анотація. В роботі розглядається специфіка вживання орнітонімів та їх функціональність у двох казках Р. Ріггза з циклу “Tales of Peculiar” – “The First Ymbryne” і “The Pigeons of Saint Paul’s”. Орнітоніми тут грають ключову роль для розуміння тексту та авторської концепції. Орнітонім “яструб” у першій казці стає символом жорстокості та кровожадності, від яких протагоністка відмовляється вже на початку свого життя. У другій казці орнітонім “голуб” отримує цілу низку конотативних значень – від символу непристерності й агресивності на початку нарації до традиційного знаку миру та спокою наприкінці оповіді.

Ключові слова: орнітоніми, птах, символ, оніми, функціональність.

Abstract. The research focuses on the specifics of the use of ornithonyms and their functionality in two fairy tales by R. Riggs from the “Tales of Peculiar” cycle - “The First Ymbryne” and “The Pigeons of Saint Paul’s”. Ornithonyms here play a key role in understanding the text and the author's concept. The ornithonym “hawk” in the first tale becomes a symbol of cruelty and bloodthirstiness, which the protagonist renounces already at the beginning of her life. In the second tale the ornithonym “pigeon” acquires a whole range of connotative meanings - from a symbol of impropriety and aggressiveness at the beginning of the narrative to a traditional sign of peace and calmness at the end of the story.

Key words: ornithonyms, bird, symbol, onyms, functionality.

Вступ

«Казки про дивних» відомого американського письменника Р. Ріггза містять велику кількість онімів різних видів – гідроніми, зооніми, фітоніми тощо. Об’єктом нашого наукового зацікавлення у цій розвідці виступають орнітоніми – «номінативні одиниці, представлені окремим словом чи сполученням слів, які слугують для виділення, індивідуалізації та ідентифікації окремого птаха серед інших птахів» [Симакова, с. 8].

Основний текст

Мета нашого дослідження – з’ясувати специфіку використання Р. Ріггом орнітонімів у «Казках про дивних», виявити їхню функціональність у художньому творі.

Ми зосереджуємося на двох казках – «The First Ymbryne» і «The Pigeons of Saint Paul’s», оскільки у цих творах функція орнітонімів є ключовою.

Історія про першу імбрину починається словами: «The first ymbryne wasn’t a woman who could turn herself into a bird, but a bird who could turn herself into a woman. She was born into a family of goshawks, fierce hunters who didn’t appreciate their sister’s habit of becoming a fleshy, earthbound creature at unpredictable times,

her sudden changes in size toppling them out of their nest, and her odd, babbling speech spoiling their hunts. Her father gave her the name Ymeene, which in the shrill language of goshawks meant “strange one,” and she felt the lonely burden of that strangeness from the time she was old enough to hold up her head» [Riggs, p.29]. Отже, вже з першого пасажу читач дізнається, що перша імбрина була фантастичним створінням – напівжінкою, напівптахом. Вона була з породи яструбів, але володіла унікальними талантами – не лише перетворюватися на птаха чи жінку, але й створювати часові петлі, в яких час завмирав. Спочатку вона починає відчувати себе чужинкою серед птахів – своїх сородичів – яструбів, оскільки у неї немає потягу до кривавих баталій, що складають природню основу цих птахів: «She had lost her taste for the hunt, and for blood and fighting, too, which for a goshawk was even stranger than turning into a human now and then. Perhaps she was never meant to be a hawk, she thought, as she winged down to the forest floor and landed on human legs. Perhaps she was born in the wrong body» [Riggs, p. 30]. Тоді вона вирішує жити серед людей, реалізуючи друг частину своєї природи, але й тут на неї чатує небезпека. Люди, спочатку прихильні до неї, згодом, дізнавшись, що вночі вона перетворюється на яструба, звинувачують її у чаклунстві. Іміні змушена покинути й людей.

Історія імбрини – це історія вигнанки, яка не стала своєю ані серед птахів, ані серед людей. Утім, їй таки вдалося відвоювати своє «місце під сонцем», і нарешті вона засновує колонію таких само дивних, як і вона, «птахожінок», яких на її честь почали називати спочатку іміні, а згодом – завдяки мовним трансформаціям – імбринами.

Таким чином, орнітонім «яструб» набуває тут символічного значення. Це не просто позначення жорстокості та кровожерності, від яких Іміні відмовляється вже на початку свого життя, але це також символічний розрив з сім'єю, яка не змогла прийняти її специфічні особливості. Тут ми спостерігаємо додатковий конотативний компонент і емотивно-оціночне значення, які нерідко супроводжують орнітоніми [Губина, с. 20].

Історія про голубів собору святого Павла також містить символічний момент. Утім, якщо агресивна природа яструба не підлягає перетлумаченню в історії першої імбрини, то природа голубів Р. Ріггзом виразно модифікується. Так, ми звикли, що голуб здавна виступає символом миру, але у казці Ріггза він постає доволі войовничим птахом, який веде непримиренну боротьбу (справжню війну) з людьми за територію. Голуби підпалюють людські будівлі, аби ті не були надто високими й не загрожували пануванню птахів у повітряному просторі. Наріжним каменем у цій історії стало будівництво собору святого Павла, який був значно вищим за інші будівлі.

«The pigeons pecked and pooped and spread disease and did everything they could to make the humans miserable. In turn, the humans ratcheted up their violence against the birds. Truthfully, the pigeons couldn't do much more than annoy the humans, but when the humans started to rebuild the cathedral—the very symbol of their arrogance—the pigeons waged all-out war. Thousands of them descended on the construction site, risking life and wing to chase away the workers. Day after day, pitched battles were waged between the humans and the birds, and no matter how

many pigeons the humans killed, more always seemed to come. They reached a stalemate. Construction ground to a halt; it seemed there would never be another cathedral on the site of Saint Paul's, and that the pigeons of London would be harassed and killed forever» [Riggs, p. 58-59]. Війна йшла не на життя, а на смерть. Ріггз приписує голубам навіть сумнозвісну лондонську пожежу XVII століття, яка знищила значну частину Лондону. І здається, що цьому протистоянню не буде кінця. Компроміс вдається знайти, коли за будівництво собору береться архітектор Рен, матір'ю якого була пташка й який хоче бути посередником між людьми та голубами. Нарешті було досягнуто компромісу – людям залишилася нижня частина собору, а голубам – верхня, де вони могли ховатися від негоди та у спокої висиджувати яйця. Рен і голуби стали найкращими друзями, і один з птахів завжди супроводжував архітектора за життя, а після його смерті вони навіщають його навіть у підземній країні. Парадоксально, що на початку оповіді використаний письменником орнітонім – голуб – постає символом непримиренності, агресивності й невідступності, але згодом повертається до свого традиційного символічного значення – знаку миру та спокою.

Висновки

Зроблений аналіз використання Р. Ріггзом орнітонімів у «Казках про дивних» дозволяє говорити про те, що вони постають тут не простим позначенням того чи іншого класу птахів, але набувають додаткових конотативних значень з виразним символічним підтекстом. Більш детальний аналіз дав би можливість виявити співвіднесеність та особливості функціонування орнітонімів з іншими видами онімів, що могло би стати перспективним напрямком подальших наукових розвідок.

Література

1. Губина Д. И., Пронченко Е. Н. Орнитоним как объект лингвистического исследования. С. 19-25. [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://upload.pgu.ru/iblock/3c4/4.pdf>.
2. Ransom Riggs. *Tales of the Peculiar*, London: Penguin Books, 2017.– 191 p.
3. Симакова О. Б. Лексико-семантическая группа «Орнитонимы»: автореф. на соиск. уч. степ. канд. филол. н. 10.02.01 – русский язык, 10.02.19 – теория языка. Пенза, 2003. 24 с.

Тези відправлені: 19.05.2021 р.

© Алексенко В.Ф.